

นักการศึกษา และนักวิชาการได้ค้นคว้าและทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะของครู
สังคมศึกษาที่ดีไว้มาก แต่แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูสังคมศึกษายังเป็นเรื่อง
ใหม่ในวงการศึกษาของไทย วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับค่านี้นี้โดยตรงจึงมีน้อย
สำหรับวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่พอจะนำมากล่าวถึง มีดังต่อไปนี้
วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูไว้ ดังต่อไปนี้

ชมพันธ์ ภูษธร ณ อุษยา กล่าวว่า "สมรรถภาพของครู" หมายถึง "ความรู้
ทักษะ และเจตคติที่ผู้เป็นครูพึงมีในการที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทางค่านิยม จิต
อารมณ์ และร่างกาย"^๑

แฮนส์ โอ แอนเดอร์สัน (Hans O. Anderson) กล่าวว่า "สมรรถภาพ
ของครู" หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เราอาจสังเกตได้ และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระ
บวนการเรียนของนักเรียนในทางบวก ได้แก่ การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การ
ใช้คำถามแบบต่าง ๆ และการใช้เทคนิคการถาม เป็นต้น"^๒

^๑ ชมพันธ์ ภูษธร ณ อุษยา, "แนวโน้มในการจัดการฝึกหัดครู," คุรุปริทัศน์
๑ (พฤษภาคม ๒๕๑๘): ๑๐.

^๒ Hans O. Anderson, "Competency - Based Instruction For Science
Teacher Preparation in Developing Countries," (Mimeographed) Bangkok:
PTST, 1972.

โฮเมอร์ โคกเกอร์ (Homer Coker) อธิบายว่า "ครูที่มีสมรรถภาพสูง
คือครูที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทุกชนิด"^๑

เจมส์ อี. เวย์แกนด์ (James E. Weigand) กล่าวว่า ครูที่มีสมรรถภาพ
ควรจะมีลักษณะดังนี้

๑. สามารถคำนึงถึงระดับสติปัญญาของผู้เรียน เพื่อจะได้สอนตามความแตกต่าง
ของแต่ละบุคคล
๒. สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. สามารถใช้คำถามที่ช่วยให้เด็กคิด ซึ่งควรจะเป็นคำถามที่ชัดเจนและกระตุ้น
ให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมของตนขึ้นมาใช้
๔. สามารถสอนได้อย่างมีลำดับขั้น
๕. มีเทคนิคในการวัดและประเมินผล
๖. พัฒนาให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๗. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เช่น เคารพในคุณค่าของแต่ละบุคคล และร่วมมือในกิจการ
ของชุมชน^๒

จึงสรุปได้ว่า "สมรรถภาพของครู" คือความสามารถของครูในการแสดงพฤติกรรม
อันจะมีผลต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

Homer Coker, "Identifying and Measuring Teacher Competencies:
The Carroll County Project," Journal of Teacher Education 27 (Spring
1976): 54.

James E. Weigand, Developing Teacher Competencies (New Jersey:
Prentice - Hall, 1971), pp. 313 - 315.

ดังนั้นสถาบันผลิตครูทุกแห่งจะต้องคำนึงถึงการผลิตครูให้มีสมรรถภาพดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้ครูสามารถอบรมเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต เกี่ยวกับลักษณะของครูที่พึงปรารถนานั้น บุญถิ่น อัครถาวร^๑ และ อ่ำไพ สุจริตกุล^๒ มีความเห็นว่าคุณครูมีลักษณะดังนี้

๑. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน วิชาครู ตลอดจนหน้าที่ และงานของครู
๒. มีคุณธรรมนิยม ซึ่งประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม ทักษะที่คัดต่อการเป็นครู และ นำใจครู
๓. มีความสามารถในการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ และวิธีทางแห่งปัญญา และอบรมชักนำเด็กไปสู่หนทางที่ค้ำงาม

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาได้เสนอบทบาทและลักษณะครูที่พึงประสงค์ไว้ในเรื่อง "การศึกษาเพื่อชีวิต และสังคม" ดังนี้

๑. รักการอ่าน การศึกษา ค้นคว้า วิจัย และทดลอง เพื่อที่จะนำผลมาปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ
๒. มั่นใจ เลื่อมใส ศรัทธา และมีจรรยาบรรณในอาชีพครู
๓. มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง มีวิจารณ์ญาณ และรู้จักไตร่ตรองหาเหตุผล ก่อนตัดสินใจ กล่าวแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความคิดเห็น หรือความรู้ใหม่ ๆ ต่อสาธารณชน
๔. มีศีลธรรมจรรยา
๕. ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม

^๑ บุญถิ่น อัครถาวร, "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต," เอกสารการนิเทศการศึกษา (กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๕), หน้า ๔๕๓.

^๒ อ่ำไพ สุจริตกุล, "การผลิตครูปริญญา และทิศทางการจัดการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู," ครูศาสตร์สนเทศ ๑ (มกราคม ๒๕๒๐): ๑๓.

๖. เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้นำในการเรียนมาเป็นผู้กระตุ้นนักเรียนให้เกิดความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ ช่วยแนะนำให้ผู้เรียนมีหลัก รู้จักวิธีศึกษาคนควาใช้ความคิดอย่างอิสระ และมีเหตุผล ตลอดจนสามารถเลือกทางของตนเองได้

๗. ฝึกนักเรียนให้สามารถทำงานรวมกลุ่ม กล้าแสดงออก และวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ สิทธิ และรักษายลประโยชน์ของส่วนรวม

๘. สนใจศึกษาความแตกต่างของศิษย์ และให้ความรัก สนใจ เอาใจใส่โดยเท่าเทียมกัน

๙. ค้นหาความสนใจ ความสามารถ และความถนัด ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริม แนะนำการเลือกวิชา อาชีพ ได้เหมาะสม

๑๐. ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนในคุณธรรม และจริยธรรม มากกว่าวัตถุ รักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติอื่น

๑๑. มีความรู้ และสนใจในการเกษตร และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเกษตรในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

๑๒. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยแก่ชุมชน โดยประพฤติตนเป็นแบบอย่าง

๑๓. รักความยุติธรรม และกล้าหาญที่จะต่อสู้ เพื่อความเป็นธรรมของสังคมด้วยปัญญา และสติ โดยคำนึงถึงชนบธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และตามสิทธิแห่งกฎหมาย

๑๔. เข้าร่วมในกิจกรรมคานต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างเต็มใจ และเป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหาของท้องถิ่น เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

๑ คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา, "ครูและบุคลากรทางการศึกษา" ในการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม นำเสนอคณะรัฐมนตรี ๔ มกราคม ๒๕๒๑ (กรุงเทพฯ:ชนประดิษฐ์การพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๒๕ - ๒๗.

บรรจง ชูสกุลชาติ ได้กล่าวถึงวิญญานแห่งการเป็นครูในเรื่อง "Teaching Spirit" ซึ่งสรุปความได้ว่าครุควรมีวิญญานครู ดังนี้

๑. เป็นผู้ที่เชื่อถือได้ เพราะมีคุณธรรม และความจริงใจ
๒. มีมรรยาท
๓. มีความใฝ่สูง
๔. เห็นความสำคัญของเด็ก เข้าใจและรู้จักเด็ก
๕. รู้จักสุขภาพ อนามัย
๖. มีอคมคติ
๗. ไม่เล่นพรรคเล่นพวก มีหิริโอตตปละ และยึดมั่นในความถูกต้อง
๘. ร่วมในกิจกรรมแบบต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ
๙. รักโรงเรียน
๑๐. อคทน
๑๑. สุจริตใจต่ออาชีพ และชาติบ้านเมือง
๑๒. ภูมิใจในอาชีพของตน
๑๓. มีเชาวน์ไว ไหวพริบดี
๑๔. ร่วมงานเป็นคณะได้

006524

ในบรรดาลักษณะของครูกำลัง ๆ นั้น พฤติกรรมที่วัดได้ซึ่งมีคุณค่า คือ ด้านการสอน ซึ่งสามารถตรวจสอบดูว่าครุมีพฤติกรรมความเคยชินที่พึงประสงค์หรือไม่ การวัดสังเกตกระบวนการในการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครุจึงมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นถ้าจะดูว่าการสอนของครุจะมีประสิทธิภาพหรือไม่

๑ บรรจง ชูสกุลชาติ, "Teaching Spirit" ครุปฏิบัติ ๓ (กันยายน ๒๕๒๑):

ใหญ่จากผลการสอนของครู คือนักเรียน^๑ แรคคอลลี ซี แอนเดอร์สัน (Randall C. Anderson) ได้เน้นว่าวิธีการสอนก็ควรเป็นด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม มีข้อความบรรยาย ดังนี้ครูต้องยอมรับนับถือความคิดเห็นของผู้เรียน^๒

สมรรถภาพของครูสังคมศึกษา

อาร์เทอร์ ซี. ไบนิ่ง และเดวิด เอช. ไบนิ่ง (Arthur C. Bining and David H. Bining) กล่าวว่า ครูสังคมศึกษาคควรมีลักษณะดังนี้

๑. บุคลิกภาพส่วนบุคคล จะต้องเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจคนอื่น รู้จักกาลเทศะ ผ่อนหนักผ่อนเบา มีมนุษยสัมพันธ์ดี บุคลิกเข้มแข็ง สนใจอยากรู้เรื่องของโลก และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่ทำงานของตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจริงจัง

๒. ความสามารถเชิงวิชาการ ครูควรต้องมีความรู้และความเข้าใจทั้งทางสังคมศาสตร์ เข้าใจวิธีการทางประวัติศาสตร์ สามารถทำหรืออ่านแผนที่ออก สามารถแปลตัวเลข หรือสถิติของนักเศรษฐศาสตร์ มีความรู้พื้นฐานในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่นวรรณคดี ศิลป และวิทยาศาสตร์

๓. ความสามารถในวิชาชีพ ครูควรพร้อมที่จะช่วยเหลืองานของโรงเรียน มีความสามารถในการสอน โดยอธิบายบทเรียนอย่างชัดเจน ให้ตัวอย่างในการสอน ทำบทเรียนให้น่าสนใจ

^๑ สุวัฒน์ นิยมคำ, "การเพิ่มคุณภาพของการเรียนรู้จากการสอน: ทำได้จริงหรือ?" ศึกษาศาสตร์สาร ๖ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๓๐): ๘ - ๑๐.

^๒ Randall C. Anderson, Current Trends in Secondary School Social Studies. (Lincoln: Professional Educators Publications, 1972), pp. 19-20.

๘. เชื่อมั่นในปรัชญาของวิชาสังคมศึกษา มีความเชื่อถือในสังคมประชาธิปไตย
 ที่เขามีชีวิตอยู่ มีความสนใจอย่างลึกซึ้งในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ มีทัศนคติในค่าน
 คือก่อสังคม ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความร่วมมือและกล้าที่จะตัดสินใจปรับปรุงระบอบประชาธิปไตย^๑

เอ็ดวิน เฟนตัน (Edwin Fenton) กล่าวว่าครูสังคมศึกษาที่ดี ควรมีความ
 สามารถในการสอนโดยพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. พัฒนาทางด้านความรู้ สามารถจดจำ และระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว

๒. พัฒนาความสามารถ และทักษะ สามารถที่จะหาข้อมูล และเทคนิคที่เหมาะสม
 สมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหา หรือเผชิญกับประสบ
 การณ์ใหม่ ๆ เช่นการสอนประวัติศาสตร์ โดยวิธีสืบสอบ (Inquiry Method)

๓. พัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ทำที่ อารมณ์ ค่านิยม ความซาบซึ้ง
 และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน เพื่อที่จะส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย
 และช่วยให้นักเรียนพัฒนาแนวความคิดของตนด้วย^๒

โจนาธาน ซี. แมคเลนดอน (Jonathan C. McLendon) กล่าวว่า ครูสังคม
 ศึกษาศรีมีความสามารถ ดังนี้

^๑ Arthur C. Bining and David H. Bining, Teaching the Social Studies in Secondary Schools, 3 ed. (New York: McGraw - Hill Book Company, 1952), pp. 203-205.

^๒ Edwin Fenton, Teaching the New Social Studies in Secondary Schools (New York: Holt Rinehart and Winston, 1966), p. 19.

๑. มีความรู้พื้นฐานในแก่นสังคมศาสตร์อย่างลึกซึ้ง และมากพอที่จะนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ตนสอน และทันต่อสภาพเหตุการณ์ของโลก

๒. มีประสบการณ์ทางสังคม ครูสังคมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกอบรมเยาวชนให้มีคุณภาพและเป็นพลเมืองดี สอนให้ผู้เรียนเข้าใจกิจการของสังคม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับพัฒนาการของสังคม ดังนั้นครูสังคมศึกษาจึงควรมีส่วนร่วมในองค์กรทางสังคม และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน การร่วมกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จะช่วยให้ครูได้มีความรู้ และประสบการณ์ไปแนะนำเด็กได้

๓. มีความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย ครูสังคมศึกษามีความสำคัญในการฝึกนักเรียนให้มีคุณสมบัติตามลักษณะการปกครองของประเทศ ดังนั้นครูจะต้องเป็นนักประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย

๔. มีทักษะในการเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น ครูสังคมศึกษาต้องสามารถมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและประชาชนในสังคม มีเทคนิคในการแนะแนวการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ตลอดจนรู้จักพิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ และตัดสินใจได้เหมาะสมทันต่อเหตุการณ์

๕. มีความเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูสังคมศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และเข้าร่วมในกิจกรรมนักเรียน เพราะกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ทางด้านความรู้ และสังคมให้เด็ก^๑

^๑ Jonathan C. McLendon, Social Studies in Secondary Education (New York: Macmillan Co., 1965), pp. 513-516.

จรรยา คุณมี เสนอว่าครูผู้สอนที่มีสมรรถภาพสูง ควรจะมีลักษณะ ดังนี้

ก. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristics)

๑. เป็นแบบอย่าง ตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน
๒. ไม่ฝักใฝ่ในลัทธิการเมืองใด ๆ
๓. ซื่อสัตย์ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๔. มีจรรยาครูสูง
๕. มีความเยือกเย็น
๖. ไม่คัมเครื่องคองของเมา
๗. ไม่เล่นการพนัน
๘. ควบคุมความประพฤติ จิตใจ และอารมณ์ได้ทุกสถานการณ์
๙. สุขภาพ เรียบร้อย
๑๐. สุขุม รอบคอบ
๑๑. มองโลกกว้าง
๑๒. ปฏิบัติตนคล้ายบิคา มารดา ของนักเรียน
๑๓. เป็นนักตัดสินใจที่ดี
๑๔. กระตือรือร้น
๑๕. ปรับปรุงตนเองเสมอ
๑๖. ประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเองได้
๑๗. ใช้ภาษาใดก็ได้แล้ว และเหมาะสมกับกาลเทศะ
๑๘. เชื่อในการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย
๑๙. มีใจเอื้ออาทร
๒๐. มีวินัย
๒๑. มีความรับผิดชอบ
๒๒. อุทิศเวลาให้นักเรียน
๒๓. ทันสมัยอยู่เสมอ

๒๔. ชอบการทัศนศึกษา
๒๕. มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี
๒๖. เชื้อมั่นในตนเอง
๒๗. ระวัง ยิ้มแย้ม แจ่มใส
๒๘. แต่งการเหมาะสม
๒๙. เอาใจใส่ สนใจ และเห็นความสำคัญของเด็ก

ข. คุณลักษณะความเชี่ยวชาญทางวิชาการ (The Specialized Subject Matter)

๑. มีประสบการณ์ทางการวิจัยอย่างน้อยหนึ่งแขนงวิชา
๒. สามารถแก้ปัญหา และดำเนินการสอนเกี่ยวกับข้อขัดแย้งต่าง ๆ และปัญหาเรื่องคำนิยาม
๓. มีความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับความคิดรวบยอด และข้อสรุปทางสังคมศาสตร์

ค. คุณสมบัติทางวิชาชีพ (The Professional Education)

๑. สามารถใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีในการสอนวิชาสังคมศึกษา
๒. สามารถใช้อุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชนประกอบการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. สามารถเข้ากับนักเรียนได้ดี
๔. สามารถให้บริการ แนะนำชี้แจง และร่าเริงนักเรียน
๕. สามารถพัฒนาหลักสูตร ประเมินผล ตลอดจนเลือกโครงการทางสังคมศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน
๖. สามารถใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ในการสอน
๗. สามารถใช้เทคนิคการวัดผลได้หลายวิธี

ง. คุณสมบัติเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป (The General Education) ครู
 สังคมศึกษาคควรมีพื้นฐานความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านปรัชญา วรรณคดี คนตรี ศิลปะ
 วิทยาศาสตร์ ตลอดจนทักษะในการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๑

ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ สภาสังคมศึกษาแห่งชาติได้ให้เกณฑ์การเตรียมครูสังคมศึกษา
 สรุปได้ว่า

๑. การเตรียมตัวทางอาชีพ ครูสังคมศึกษาคควจะได้รับการศึกษาในโปรแกรม
 ระดับปริญญาตรี ที่ได้มีการวางแผนอย่างดี คือเรียนวิชาการศึกษาทั่วไป ๒๕ - ๓๐% วิชา
 เฉพาะ ๕๐ - ๖๐% วิชาครู ๑๕ - ๒๕% และควรมีความรู้ความชำนาญ และปฏิบัติเกี่ยว
 กับการศึกษาสังคมสมัยใหม่ ตลอดจนมีวิธีการที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

๒. นักศึกษาที่จะเป็นครูสอนสังคมศึกษา ควรมีคุณสมบัติเช่น มีสติปัญญาสูง หรือ
 ปานกลาง มีผลการเรียนสูงกวาระดับเฉลี่ย มีทักษะและความสามารถทั่วไปด้านการอ่าน พูด
 ฟัง ก่อนที่นักศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรแสดงว่าจบการศึกษา ทางวิทยาลัยควรมีพิจารณา
 ถึงคุณสมบัติของนักศึกษาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ

๓. ในการรับครู และมอบหมายงานให้ครูนั้น ควรพิจารณาครูที่มีความสนใจและ
 อุทิศตัวเองให้กับการสอนก่อน ให้ครูสอนเฉพาะสายวิชาที่ได้เรียนมา หรือเป็นงานในสายวิชา
 ที่ครูคนนั้นมีความสามารถมากที่สุด หรือเป็นวิชาใหม่ ๆ ในสายวิชาที่เขาสนใจเป็นพิเศษ
 ไม่ควรรับครูที่ไม่ได้จบการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรทางสังคมศึกษา^๒

^๑ ชูบุญ คุณมี, "ครูสังคมศึกษา," วิทยาสาร (๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐): ๑๓ - ๑๘.

^๒ The National Council for the Social Studies, "Standard for
 Social Studies Teachers," The Social Education, 35 (December, 1971),
 pp. 847 - 849.

การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน

สถาบันผลิตครูเป็นหน่วยงานสำคัญในการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพ ดังเช่นวีระยุทธ วิเชียรโชติ^๑ และโดแนล พี คอทเทรล (Donald P. Cottrel)^๒ ได้กล่าวถึงการฝึกหัดครูไว้ว่า สถาบันที่มีความสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดคุณภาพการศึกษาของชาติ ถ้าการฝึกหัดครูมีคุณภาพดี จะผลิตครูที่มีสมรรถภาพ ซึ่งจะมีผลไปถึงการศึกษาที่ดีของเยาวชนด้วย ดังนั้นจึงควรที่สถาบันผลิตครูจะสนใจในเรื่องการผลิตครูที่ถือพื้นฐานความสามารถของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ เพื่อที่จะตัดสินการจบการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ธีระ สุมิตร ได้กล่าวถึงการฝึกหัดครู ซึ่งถือพื้นฐานความสามารถ ไว้ว่า

โครงการการฝึกหัดครูถือพื้นฐานความสามารถกำหนดความมีสมรรถนะที่นักศึกษาจะต้องได้รับ และหลักเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ในการวัดผลในความมีสมรรถนะนั้น และถือว่านักศึกษาจะต้องรับผิดชอบในการตอบสนองต่อหลักเกณฑ์เหล่านั้น พื้นฐานความสามารถคือ ทักษะ ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรม ที่จะใช้อำนวยต่อการเจริญเติบโตของเด็กในคานาภูมิปัญญา สังคม จิตใจ และร่างกาย ในการวัดผลพื้นฐานความสามารถของนักศึกษานี้จะใช้หลักเกณฑ์ ๓ ประการ คือ (๑) หลักเกณฑ์คานาการแสวงหาสำหรับเรื่องความรู้ ความเข้าใจทางสมองของนักศึกษา (๒) หลักเกณฑ์คานาการแสดงสำหรับเรื่องพฤติกรรมการสอน และ (๓) หลักเกณฑ์คานาผลผลิตที่จะวัดความมีประสิทธิภาพในการสอน โดยการตรวจสอบความมีสัมฤทธิ์ผลในตัวนักเรียน โครงการถือพื้นฐานความสามารถเน้นในการใช้หลักเกณฑ์การแสดง และผลผลิตในขณะที่โครงการที่ดำเนินอยู่แบบดั้งเดิม เพิ่งถึงความสนใจในหลักเกณฑ์คานาความรู้^๓

^๑ วีระยุทธ วิเชียรโชติ, "โครงแบบแนวความคิดเกี่ยวกับการฝึกหัดครูในประเทศไทย," รายงานการสัมมนาเรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (๒๓-๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๕), : ๑.

^๒ Donald P. Cottrel, Teacher Education for a Free People, (New York: The American Association of College for Teacher Education 1959), p. 12.

^๓ ธีระ สุมิตร, การฝึกหัดครูถือพื้นฐานความสามารถ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๑๕), หน้า ๑๐๑.

ในการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานที่มุ่งเน้นสมรรถภาพขั้นพื้นฐานของครูเป็นสำคัญนั้น ชมพันธ์ ภูษธร ณ อยุธา ได้เสนอว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นควรมีลักษณะดังนี้

๑. จัดการสอนเพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และวิธีการเรียนของผู้เรียนแต่ละบุคคล

๒. ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และช่วยแนะให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือก และจัดการเรียนของตนเอง

๓. ในการสอนจะต้องนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการสอน และหลักสูตร

๔. การสอนไม่จำเป็นต้องจัดเป็นรายวิชา อาจจัดเป็นหน่วยการสอนเพื่อสอนทักษะในการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้บรรลุถึงสมรรถภาพในการเป็นครูเฉพาะอย่าง

๕. จัดการสอนให้มีทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อให้นักศึกษาได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน โดยให้เลือกเรียนตามความถนัดของตน

๖. จัดให้นักศึกษาได้ใช้ระยะเวลาการเรียนตามความสามารถของตน ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเท่ากัน

๗. ควรใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ประกอบ เช่น การสอนแบบจุลภาค (Micro-Teaching) การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การสอนแบบโปรแกรม การเรียนด้วยตนเอง และการฝึกมนุษยสัมพันธ์^๑

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

๑. ลักษณะของครูสังคมศึกษาที่ดี

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เฉลียว นูร์ภักดี และคณะได้ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะของครูที่ดี" โดยใช้การวิจัยแบบสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ

^๑ ชมพันธ์ ภูษธร ณ อยุธา, "แนวโน้มนการจัดการฝึกหัดครู," วารสารการฝึกหัดครูปริทัศน์ ๑ (พฤษภาคม ๒๕๑๔): ๑๒.

ตีบลักษณะครูที่ดี ซึ่งเป็นที่พึงปรารถนาในสังคมไทย จากกลุ่มตัวอย่าง ๒ ประเภท คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรทุกกลุ่มมีความเห็นเป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับความสำคัญของครูว่าเกิดจากการสอนให้นักเรียนมีความรู้ รองลงไปคือในด้านความประพฤติ ครูจะเป็นผู้กำหนดอนาคตของชาติ ดังนั้นครูจึงมีความสำคัญต่อความมั่นคง และความอยู่รอดของชาติ
 ๒. กลุ่มตัวอย่างประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หน้าที่ที่จำเป็นที่สุดของครู คือ การสอนและอบรมนักเรียนให้มีความประพฤติดี รองลงมาคือ หน้าที่ธุรการ การแนะแนว การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การดูแลอาคารสถานที่ และทำความเข้าใจเด็กตามลำดับ
 ๓. โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า ครูที่ดีควรมีลักษณะดังนี้
 - ๓.๑ มีคุณธรรมและความประพฤติดี
 - ๓.๒ ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - ๓.๓ รับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน
 - ๓.๔ สามารถใช้ภาษาสื่อสาร ทั้งในการสอน และติดต่อกับผู้อื่น
 - ๓.๕ กนกว่าหาความรู้อยู่เสมอ
 ๔. โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าครูที่มีลักษณะไม่น่าพึงพอใจ คือ ขาดความรับผิดชอบ การเป็นคนเจ้าอารมณ์ ขาดความยุติธรรม เห็นแก่ตัว และประจบสอพลอตามลำดับ

๑ เฉลียว บุรีรักษ์ดี และคณะ, ลักษณะของครูที่ดี. รายงานผลการวิจัยเอกสารการนิเทศการศึกษา, ฉบับที่ ๑๘๗ (กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานนิเทศฯ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๒๐).

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สุวรรณ เนตยากร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่ และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่ และบุคลิกลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด โดยครอบคลุมเนื้อหา ๔ หมวด คือความรู้ของครู ทักษะในการสอน ลักษณะที่พึงปรารถนา และหน้าที่การงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายจำนวน ๒๓๐ คน ผู้ปกครองนักเรียนอีก ๒๓๐ คน เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่านักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ทั้งในด้านความรู้ของครู ด้านการสอน หน้าที่การงาน และลักษณะที่พึงปรารถนา ซึ่งประกอบด้วยการมีหน้าตาอ้วนกลมแจ่มใส แต่งกายและพูดจาสุภาพ รู้จักควบคุมอารมณ์ เสียงคังซัดเจน และใฝ่ใจสอนแนะลักษณะครูที่ดีไว้ว่า ควรเป็นผู้มีความยุติธรรม ตั้งใจสอน และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน?

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ นอมจิตต์ ชูสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "คุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าครูสังคมศึกษาของไทยควรมีคุณธรรมนิยมในด้านใดบ้าง และเปรียบเทียบลักษณะคุณธรรมนิยมในทัศนะของนักการศึกษา กับบุคคลทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า การจัดลำดับความสำคัญ และแบบปลายเปิด กลุ่มตัวอย่างประชากรมี ๒

๑ สุวรรณ เนตยากร, "ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และลักษณะที่พึงปรารถนาของครูในระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐).

ประเภทคือ นักการศึกษา ๒๐๐ คน บุคคลทั่วไป ๒๐๐ คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของตัวอย่างประชากร ๒ กลุ่ม โดยหาค่าอัตราส่วนวิกฤต (Z-test)

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังกัดศึกษาตามความเห็นของนักการศึกษา และบุคคลทั่วไป ควรจะมีคุณธรรมนิยม ทั้ง ๔ หมวดคือ

๑. จริยธรรม คือความประพฤติปฏิบัติที่ต่าง ๆ
๒. คุณธรรมของครู คือธรรมที่ครูพึงยึดถืออันเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อหน้าที่ครู
๓. ทศนคติที่ดีต่อการเป็นครู คือความรู้สึกในทางที่ดี และการยอมรับในความ
เป็นครู

๔. น้ำใจครู คือพลังที่ก่อให้เกิดการทำหน้าที่ครูได้อย่างเต็มภาคภูมิ^๑

๒. ปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ สิริวรรณ สุวรรณอาภา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาปัญหาสำคัญของการสอนประวัติศาสตร์ไทยในค่านุอุปกรณ์การสอน และการวัดผลซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถาม ๒ ชุด เพื่อใช้กับครูสังคมศึกษา ๕๗ คน และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๔๕๐ คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ๑๐ แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิธีการสอนยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายตามเนื้อหาวิชา แม้ว่า จะยกปัญหา หรือหัวข้อที่สำคัญ ๆ มาอธิบายเพิ่มเติมก็ตาม นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสแสดง

^๑ น้อมจิตต์ ชูสุวรรณ, "คุณธรรมนิยมของครูสังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒)

ความคิดเห็น การสอนมีอุปสรรคเนื่องจากอุปกรณ์มีน้อยเพราะขาดงบประมาณ เวลาสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมีน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่ครูและนักเรียนเห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมมากก็ตาม ในด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยนั้น พบว่าครูผู้สอนใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยควบคู่กันไป แต่ทั้งครูและนักเรียนเสนอแนะว่าควรใช้วิธีการวัดผลแบบอื่น ๆ เพิ่มเติมไม่ควรเน้นในด้านความจำ อย่างเดียว^๑

ในปีพ.ศ. ๒๕๑๗ ปรียานุช ลากเจริญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อศึกษาปัญหาที่ครู นักเรียนประสบในการเรียนการสอนวิชานี้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒๕ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๕ แห่ง จำนวน ๓๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย วิธีสอนที่ครูใช้บ่อยที่สุดคือการบรรยาย รองลงไปคือการอธิบายประกอบ การซักถาม การค้นคว้าประกอบการเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นฝึกแก้ปัญหาโดยการอภิปราย และยังได้แนะนำให้ นักเรียนติดตามข่าวประจำวัน จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ เอกสารต่าง ๆ ปัญหาสำคัญของครู คือโรงเรียนไม่สามารถจัดหาแหล่งคนควา หนังสืออ่านประกอบ เอกสารทางวิชาการ ตำรา และอุปกรณ์การสอนได้เพียงพอ ขณะที่นักเรียนประสบปัญหาเนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ ครูและนักเรียนทราบว่า การจัดกิจกรรมช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวาง แต่ครูมีปัญหากับงบประมาณในการใช้

^๑ สิริวรรณ สุวรรณอากาศ, "ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖).

จ่าย จึงไม่อาจจัดกิจกรรมได้ตามที่ต้องการ ในค่านการวัดผลครูส่วนใหญ่มีความมุ่งหมาย เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน^๑

ในปีเดียวกัน นารี คำเพ็ญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้สื่อการสอนสำหรับฝึกสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครู" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนวิชาเอกสังคมศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในการฝึกสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า กลุ่มตัวอย่างประชากรที่นักศึกษาวิทยาลัยครูชั้นปีที่ ๔ ซึ่งเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก และผ่านการฝึกสอนมาแล้ว ๑๕๐ คน อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบทางหน่วยโสตทัศนศึกษา ๒๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาในด้านการใช้สื่อการสอน อธิบายบทเรียน เพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อ และโรงเรียนมีให้ใช้จำนวนน้อยโดยมากจะผลิตขึ้นเอง และใช้แผนที่เป็นอันดับหนึ่ง^๑

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ปาริชาติ วรรณประภา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบให้เลือกคำตอบ และตอบโดยอิสระ สุ่มตัวอย่างประชากรแบบธรรมดามี

^๑ นารี คำเพ็ญ, ปัญหาการใช้สื่อการสอนสำหรับฝึกสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

ผู้บริหาร ๒๐ คน ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๔๖ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๔๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและบทความ

ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีความเข้าใจในแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของวิชาภูมิศาสตร์ดี แต่ครูมีปัญหาที่นักเรียนไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชานี้ ปัญหาสำคัญคือการขาดอุปกรณ์การสอน การวัดผลนักเรียนต้องการให้ครูใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ หลายวิธี ปัญหาสำคัญของผู้บริหารคือ การขาดงบประมาณในการจัดห้องสังคมศึกษา

ในปีเดียวกัน สมพร สุขแสน ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูเพชรบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนที่เกี่ยวกับความเข้าใจในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา การทำบันทึกการสอน และกิจกรรมการสอน การผลิตและใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการประเมินผล นอกจากนี้การศึกษารังนี้ยังได้ศึกษาถึงการดำเนินงานนิเทศการสอน ของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง และปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนอันเกิดจากการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ๓ ชุด ตามประเภทของตัวอย่างประชากร คือแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาฝึกสอน แบบสอบถามสำหรับอาจารย์นิเทศก์ และแบบสอบถามสำหรับครูพี่เลี้ยง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

* ปาริชาติ วรรณประภา, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติภาระสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนในด้านต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าความสามารถของตนอยู่ในระดับดี และปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายค่อนข้างมาก ขาดความสามารถที่จะเร้าให้นักเรียนสนใจการสอนในชั้นเรียน ขาดความสามารถที่จะหาแหล่งอุปกรณ์เพื่อเป็นสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นักศึกษาฝึกสอนไม่สามารถทำการประเมินผลแต่ละชั่วโมงที่สอนได้

ผู้วิจัยเสนอว่า ควรจะปรับปรุงคุณภาพการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยการให้เทคนิคการสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching) คือการเตรียมให้นักศึกษาที่จะออกฝึกสอนได้มีประสบการณ์ในการสอนก่อนสอนจริง โดยฝึกทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นบางอย่าง เช่น การตั้งคำถาม การใช้อุปกรณ์ จะช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการสอนได้ดียิ่งขึ้น^๑

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ วิชากร มดุงชีวิต ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ ๕ ในกรุงเทพฯ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบให้เลือกตอบ และตอบโดยอิสระ แล้วสุ่มตัวอย่างประชากรแบบธรรมดา มีครูสอนสังคมศึกษา ๓๐ คน นักศึกษาผู้ใหญ่ ๒๕๐ คน จากโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ ๕ จำนวน ๑๐ โรงเรียนในกรุงเทพฯ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบบทความ

^๑ สมพร สุขแสน, "ปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูเพชรบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามากเกินไป จึงไม่มีเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูไม่ได้ใช้เทคนิคการสอนสังคมศึกษาแบบใหม่ อุปกรณ์การสอนล้ำสมัย และไม่สอดคล้องความต้องการ ขอบวิธีการวัดผลโดยใช้ข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยร่วมกัน^๑

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ คีกุล กิตติพงษ์พิสุทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการเรียนศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนพัฒนการเจ้าพระยา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนวิชาศิลปะของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนพัฒนการเจ้าพระยา จำนวน ๒๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบวิชาศิลปะ เพราะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่เสนอแนะให้ครูผู้สอนปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้น และเข้าใจง่ายขึ้น ครูควรมีอารมณ์ขันไม่เคร่งเครียดต่อการสอนจนเกินไป ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อเด็ก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามแสดงความคิดเห็น และปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหา ครูควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน^๒

๓. การเตรียมครูสังคมศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ รุจี เกิดแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเตรียมครูสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

^๑ วิสากร ผดุงชีวิต, "ปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).

^๒ คีกุล กิตติพงษ์พิสุทธิ์, "ปัญหาการเรียนศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนพัฒนการเจ้าพระยา ปีการศึกษา ๒๕๒๐," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑).

และศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวคิดในการปรับปรุงโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างประชากรคืออาจารย์ในหมวดสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู ๓๐ คน นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกสังคมศึกษา ๕๐ คน และผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบบทความ

ผลการวิจัยพบว่าในการเตรียมครูสังคมนศึกษานั้น หมวดวิชาสามัญมีประโยชน์ปานกลาง แต่ควรปรับปรุงเนื้อหาสาระ หมวดวิชาเอกมีประโยชน์มาก เนื้อหาวิชาเหมาะสม แต่ควรเพิ่มเนื้อหาบางเรื่องให้ละเอียด วิชาเลือกบางวิชาควรจะเป็นวิชาบังคับ หมวดวิชาการศึกษาและทางด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ก็มีประโยชน์มากเช่นเดียวกัน ส่วนผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัศึกษามีความเห็นว่ ครูสังคมนศึกษาควรจะมีความรู้ในด้านสังคมนศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสังคมนศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มาก ครูขาดความคิดริเริ่ม และการนำการสอนแบบใหม่ ๆ ไปใช้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนน้อยไป

ในปีเดียวกัน ภนิตา กุสกูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรีเพื่อสอนวิชาสังคมนศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดโปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมนศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ๓ แห่ง คือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยส่งแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบเติมคำ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้คือนิสิต นักศึกษาคูครู และบัณฑิต ซึ่งเลือกเรียนวิชาสังคมนศึกษาเป็นวิชาเอก - โท จำนวน ๒๕๒ คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดย

จรุจี เกิดแก้ว, "การเตรียมครูสังคมนศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

หาการย่อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. โปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่มีวิชาประวัติศาสตร์เป็นแกน

๒. นิสิต นักศึกษาครู และบัณฑิตมีความเห็นว่าวิธีการเรียนการสอนเป็นแบบบรรยาย เป็นความรู้ ความจำ และความเข้าใจมาก การใช้อุปกรณ์การสอนมีน้อยไม่ค่อยจัดแนวการสอนใหม่ ๆ เช่นแบบศูนย์การเรียน หรือแบบจุลภาค การฝึกสอนมีน้อยเกินไป อาจารย์ในเทศก์ ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนและวิธีสอนให้มากกว่านี้^๑

ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ สุภรณ์ จงส์พันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การผลิต และการใช้ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการผลิตครูปริญญาตรีของสถาบันผลิตครู เพื่อศึกษาคุณสมบัติของครูสังคมศึกษา ที่ผู้ใช้ครูสังคมศึกษาต้องการและเมื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันผลิตครู ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการผลิต และการใช้ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็น ตัวอย่างประชากรมี ๒ ประเภทคือ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันผลิตครู กับผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้นจากแต่ละภาคการศึกษารวมทั้งกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาการย่อยละ ค่าเฉลี่ยและเลขคณิต

^๑ ภนิตา กุสกูล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ผู้บริหารในสถาบันผลิตครูส่วนใหญ่เห็นว่า สถาบันผลิตครูปริญญาตรี นั้นนโยบายด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยกำหนดคุณสมบัติของครูปริญญาตรี เป็น ๓ ประการ คือ ความรู้เนื้อหาแม่นยำ มีความสามารถในการสอน และลักษณะของความเป็นครูที่ดี สถาบันครูให้ความสำคัญแก่หมวดวิชาเฉพาะ และวิชากรูมากเป็นพิเศษ สถาบันครูควรประสานงานกันเพื่อผลิตครูปริญญาตรีเป็นแนวเดียวกัน
๒. ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายวิชาสังคัมศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าครูสังคัมศึกษาควรมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสายวิชาเอกการสอนสังคัมศึกษา สอนได้ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สอนวิชาอื่นนอกจากวิชาสังคัมศึกษาได้ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านธุรการ มีความรู้แม่นยำเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสังคัมศึกษา และสามารถสอนเหตุการณ์ปัจจุบันได้ถูกต้อง
๓. อาจารย์ผู้สอนวิชาสอนสังคัมศึกษา และครูสังคัมศึกษาเห็นว่า ควรมีการร่วมมือกันปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครูสังคัมศึกษา โดยให้ความสำคัญในเรื่องวิชาวิธีสอน วิชาการวัดและประเมินผล และวิชาสื่อการสอน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าสายสังคัมศึกษาเห็นว่าควรเน้นวิชาหลักสูตร และการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา วิชาวิธีสอน และวิชาสื่อการสอน
๔. ครูสังคัมศึกษาควรได้สอนตรงตามวิชาเอกที่เรียนมา โดยควรมีชั่วโมงสอน ๑๖ ถึง ๑๘ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และควรได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้วิชาการทุกปี
๕. ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าเกณฑ์ที่ควรใช้ในการจัดครูสังคัมศึกษาเข้าสอนนั้นควรมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่ได้รับการบรรจุ ประสบการณ์และความสามารถ
๖. หัวหน้าสายสังคัมศึกษาเห็นว่าปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับครูสังคัมศึกษา คือ คุรุชาดความรับผิดชอบ

๑. สุภรณ์ จงสัมพันธ์, "การผลิตและการใช้ครูสังคัมศึกษาระดับมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๒).

ในปีเดียวกัน นพพร พาณิชสุข ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กับการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก และศึกษาปัญหา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนหมวดวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา และการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยนำคะแนนวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา และการฝึกสอนสังคมศึกษาจากระเบียนสะสมของกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๒๒ คน ที่ออกฝึกสอนในปีการศึกษา ๒๕๒๑ มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าร้อยละ และได้ให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบแบบสอบถามในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างการเรียนวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา และการฝึกสอน กับปัญหาในการเรียนวิชาเหล่านี้ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบเติมคำหรือข้อความ แล้วได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. มีความสัมพันธ์กันระหว่างคะแนนวิชาสังคมศึกษา กับคะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา และคะแนนวิธีสอนสังคมศึกษา กับคะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา
๒. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาสังคมศึกษาที่นำมาใช้ในการฝึกสอนนั้น มีวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย หลักธรรมในพุทธศาสนา ที่ใช้ปานกลาง ส่วนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน ใช้น้อย และวิชาวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก, ยุโรป และสหรัฐอเมริกา ใช้น้อยที่สุด

๓. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองได้นำการเรียนรู้วิชาวิธีสอนสังคมศึกษามาใช้ในการฝึกสอนสังคมศึกษาปานกลาง
๔. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหมวดสังคมศึกษา ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๕. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ความรู้ในเรื่องการเรียนวิธีสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนการใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อนำไปใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษายังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ
๖. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนบางคนขาดความตั้งใจและสนใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา?

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เช่นเดียวกัน อักขณา ศกุนะสิงห์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมประสบการณ์ทางวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ สำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง เพื่อเสนอให้สถาบันผลิตครูนำไปใช้ให้เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่อาจารย์ ๑๒๐ คน นักศึกษา ๓๕๐ คน จากวิทยาลัยครู ๖ แห่งในกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ๒ ชุด สำหรับอาจารย์และนักศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง และนำข้อมูลที่ได้นำมาสร้างโปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง คือ แบ่งเป็น ๓ ระยะ ระยะที่ ๑ เป็นระยะก่อนออกฝึกสอน คือนับตั้งแต่นักศึกษาเริ่มศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ไปจนถึงปฐมนิเทศการฝึกสอน ก่อนที่

^๑ นพพร ทานิชสุช, "ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษาระดับสูงวิธีสอนสังคมศึกษา กับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒).

จะออกฝึกสอน ระยะที่ ๒ เป็นระยะฝึกสอน เริ่มตั้งแต่สังเกตการสอนในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน ลงมือปฏิบัติสอน และสัมมนาการฝึกสอน ในระหว่างฝึกสอน ระยะที่ ๓ เป็นระยะหลังฝึกสอน เริ่มตั้งแต่การสัมมนาหลังฝึกสอน และปัจฉิมนิเทศ

ผู้วิจัยเสนอว่าโปรแกรมการจัดประสบการณ์นี้ควรเริ่มตั้งแต่ภาคเรียนแรกของปีแรกที่นักศึกษาครูได้เข้าศึกษาไปจนออกฝึกสอน และสำเร็จการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติที่สร้างขึ้นเองไปให้ครูทรงคุณวุฒิ ๑๐ ท่าน ประเมินผล ปรากฏว่าครูทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นชอบด้วย^๑

๔. สมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สุปจน์ ศุภกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สมรรถภาพครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติ และความรู้สึกนึกคิดตามความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาในคำถามต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๖๘๗ คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ๒ ฉบับ ฉบับ ก เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาที่ต้องการ และฉบับ ข. เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของแต่ละสมรรถภาพ และหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ค่า f และค่า t

^๑ ลักษณะ ศกุนะสิงห์, "โปรแกรมประสบการณ์ทางวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒).

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นควยอย่างยิ่งกับข้อความในแบบสอบถาม ผู้บริหารการศึกษา และผู้ปกครองต้องการสมรรถภาพด้านหลักสูตร และการสอนมากที่สุด ครูและนักเรียนต้องการสมรรถภาพด้านการแนะแนว และการปกครองชั้นเรียนมากที่สุด ทุกกลุ่มต้องการสมรรถภาพด้านวิชาการเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนการปฏิบัติงานของครู กับสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษานั้น แตกต่างกันที่ระดับ .๐๕^๑

ในปีเดียวกัน สุทธิ ประจงศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็น และสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับสมรรถภาพทางวิชาการ การถ่ายทอดความรู้ การบริหารที่เกี่ยวของกับการสอน ของนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน ๘๓๐ คน จากโรงเรียนและวิทยาลัยครูภาคกลาง โดยสุ่มแบบแบ่งเป็นพวก ประกอบด้วยนักศึกษา ป.กศ.สูงที่ผ่านการฝึกสอนมาแล้ว อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ในโรงเรียนที่นักศึกษา ป.กศ.สูงไปฝึกสอน และครูที่เลี้ยง แบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าซี (Z-test)

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูควรมีสมรรถภาพทางวิชาการ คือมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน สมรรถภาพในการถ่ายทอดความรู้ คือมีทักษะในการตั้งใจผู้เรียน สมรรถภาพในการวางแผนการสอน คือสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน สมรรถภาพในการตัดสินใจในการสอนคือ กล้าแสดงความคิดเห็นและทำในสิ่งที่มีเหตุผล สมรรถภาพในการประเมินผลการสอน คือ มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการสอน^๒

^๑ สุขจัน ศุภกุล, "สมรรถภาพของครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑).

^๒ สุทธิ ประจงศักดิ์, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑).

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ พรพรรณ ไชยประพาฬ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาสมรรถภาพอันพึงประสงค์ของครูวิทยาศาสตร์ ผู้ตัวอย่างประชากรแบบแบ่งเป็นพวก มีนักการศึกษา คืออาจารย์ที่สอนทางการศึกษาวิทยาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยในสวนกลาง ๔๕ คน ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรืออาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าสายวิชาวิทยาศาสตร์ ๕๓ คน คีกรษานิเทศกสายวิชาศาสตรจากหน่วยศึกษานิเทศกเขต และจังหวัด ๕๐ คน ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาระกกลาง ๒๐๐ คน นิสิตสายวิทยาศาสตร์ปริญญาตรี ๕๐ คน ปริญญาโท ๕๐ คน ปริญญาโท ๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า และการจัดเรียงลำดับความสำคัญสมรรถภาพแต่ละกลุ่มมี ๑๘ ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยค่า t (t -test)

ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๐๑^๑

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของของต่างประเทศ

ในปี ก.ศ. ๑๙๗๔ เดวิด โทมัส แมคอาฟี (David Thomas Mc AFEE) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " An Analysis of the Preparation and Performance of Social Studies Teachers " โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นว่า วิทยาลัยนิเทศกรุได้จัดโปรแกรมเพื่อฝึกฝนให้พวกเขาเป็นครูสังคมศึกษาได้เพียงพอหรือไม่เพียงใด และศึกษาระดับความสามารถในการสอนของครูในทองเรียน โดยใช้แบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาซึ่งจบการศึกษากจากมหาวิทยาลัย South Illinois

^๑ พรพรรณ ไชยประพาฬ, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูวิทยาศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษานิเทศกวิทยาดัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒).

และอาจารย์นิเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหากำยประสิทธิ์สัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การประเมินผลของอาจารย์นิเทศก์ต่อครูสังคมศึกษา แตกต่างจากการประเมินผลตนเองของครูสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ทั้งครูสังคมศึกษา และอาจารย์นิเทศก์ต่างพอใจในโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ เพราะทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถนำวิธีการสอนไปใช้ได้ผลด้วย

ก.ศ. ๑๙๗๖ เมโรลีน มารี สจวต (Merolyn Marie Stewart) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Perceived Importance of Selected Teaching Competencis for Secondary Social Studies Teachers" โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ

๑. การให้ความสำคัญแก่สมรรถภาพในการสอนของครูสังคมศึกษา ของนักการศึกษาทั้ง ๔ ประเภท แตกต่างกันหรือไม่
๒. นักการศึกษาทั้ง ๔ ประเภท ให้ความสำคัญแก่สมรรถภาพในการสอนของครูสังคมศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าสมรรถภาพทั้ง ๘๐ ข้อ ถูกจัดรวมกันเป็นกลุ่มได้ ๗ กลุ่ม
๓. นักการศึกษาทั้ง ๔ ประเภท ให้ความสำคัญแก่สมรรถภาพกลุ่มใด มาก-น้อย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ ตอนที่ ๑ เป็นสมรรถภาพย่อย มี ๘๐ ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ และตอนที่ ๒ เป็นการจัดสมรรถภาพเป็น ๗ กลุ่ม โดยให้ลำดับความสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry)
๒. การสอนความคิดรวบยอด (Concept Teaching)

^๑ David Thomas AcAFEE, "An Analysis of the Preparation and Performance of Social Studies Teachers," Dissertation Abstracts International, 34 (March 1974), 5593-4 A.

- ๓. การสอนค่านิยม (Value Clarification)
- ๔. การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation)
- ๕. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)
- ๖. การใช้สื่อการเรียนการสอน (Media)
- ๗. การเน้นคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ (Humanization)

กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง ๔ ประเภท ประกอบด้วยครูสังคมนศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารงานโรงเรียนและอาจารย์จากสถาบันฝึกหัดครู แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้ชั้นของ Kruskal - Wallis เพื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง ๔ ประเภทในสมรรถภาพทั้งหมด กับในสมรรถภาพเป็นกลุ่มแล้วหาคะแนนเฉลี่ยเพื่อแบ่งสมรรถภาพเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ และหาดำดับชั้นของสมรรถภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓

ผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง ๔ กลุ่มต่อสมรรถภาพทั้งหมด ยกเว้นกลุ่มครูผู้สอนสังคมนศึกษา และครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเห็นสอดคล้องกันหมด ส่วนการเรียงลำดับความสำคัญในสมรรถภาพการสวนแบบสืบสอบ ความคิดรวบยอด ค่านิยม และการแสดงบทบาท และการเน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ แต่มีความเห็นแตกต่างกันในด้านการสร้างสถานการณ์จำลอง และการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนสมรรถภาพที่ถูกเน้นความสำคัญมากที่สุด คือ การเน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และการสอนแบบสืบสอบ ส่วนการแสดงบทบาทสมมุติรองลงมา

^๑ Merolyn Marie Stewart, "The Perceived Importance of Selected Teaching Competencies for Secondary Social Studies Teachers" Dissertation Abstracts International, 33 (August 1977) 618 A.

ปีต่อมา จรรยา คุณมีได้ทำการวิจัยเรื่อง " A Comparative Study of the Competencies of Prospective Secondary School Studies Teachers in the United States and Thailand" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย โดยพิจารณาจากการเรียนวิชาบังคับ บุคลิกลักษณะ ความรู้วิชาเฉพาะ ความรู้ทางด้านวิชาชีพ และการศึกษาทั่วไป ซึ่งได้จากการนำเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ผลของการวิจัยพบว่า

๑. จากข้อเขียนของไทย และอเมริกันเห็นว่าครูสังคมศึกษาควรจะมีความรู้ทั่วไปกว้างขวาง เช่น คานปรัชญา วรรณคดี คนตรี ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และการติดต่อกับชุมชน

๒. จากข้อเขียนของอเมริกันได้เสนอการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนการสอนสังคมศึกษาแบบแยกเป็นวิชาเคนเพียงอย่างเดียว มาเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ทางสังคมศาสตร์ทั้งหมด หรือการสอนแบบมีเป้าหมายร่วมกันระหว่างวิชาต่าง ๆ แต่ของไทยไม่ใคร่กล่าวถึง

๓. การตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นเรื่องสำคัญในข้อเขียนของอเมริกัน แต่ของไทยไม่ค่อยกล่าวถึง

๔. เอกสารของไทยเกือบทั้งหมดมักจะเน้นในเรื่องบุคลิกลักษณะส่วนบุคคลของครู มีข้อความน้อยมากที่พูดถึงสมรรถภาพในด้านวิชาการ และวิชาชีพ

๕. สรุปสมรรถภาพของครูสังคมศึกษาควรจะมีดังนี้

- ๕.๑ มีประสบการณ์ในการทำวิจัย
- ๕.๒ มีความสามารถในการเข้าถึงปัญหา และค่านิยมที่ขัดแย้งกัน
- ๕.๓ มีความรู้พื้นฐานกว้าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมมนุษย์และสังคม
- ๕.๔ มีความคิดรวบยอดทางสังคมศาสตร์
- ๕.๕ มีความคล่องตัวในการสอนสังคมศึกษาคด้วยวิธีการที่ถูกต้อง
- ๕.๖ มีความคล่อง สามารถชี้แนะ นำทาง และกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

- ๕.๓ สามารถพัฒนาหลักสูตร
- ๕.๔ มีความรู้ทางด้านทฤษฎีการเรียนรู้ และนำมาประยุกต์ใช้ได้
- ๕.๕ สามารถใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลได้ดี

ค.ศ. ๑๙๗๘ มาร์ธา ไวน์ เฮนเดอร์สัน (Martha Vines Henderson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Teaching Competencies and the Social Studies Cooperating Teacher" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถภาพการสอนของกลุ่มอาจารย์พี่เลี้ยงวิชาสังคมศึกษา ในรัฐหลุยส์เซียน่าเหนือ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติหลักสูตรสังคมศึกษาใหม่ ผู้วิจัยใช้วิธีการออกแบบสอบถามกับการสังเกตการเรียนการสอน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร คือบุคลากรในมหาวิทยาลัย และอาจารย์พี่เลี้ยง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าไคสแควร์

ผลของการวิจัยพบว่า ความรู้ของครูเกี่ยวกับวิธีการสอนและเทคนิคแบบใหม่ มีจำกัด การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน ทำให้รู้ว่าครูมักใช้วิธีการสอนผิด ๆ เช่นการใช้คำถาม

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

๑. ควรจะจัดนักศึกษาฝึกสอนไว้กับกลุ่มครูซึ่งเคยทดลองในโครงการฝึกสมรรถภาพการสอนที่ใช้ได้ดีแล้ว
๒. สถาบันฝึกหัดครูควรวางแผนกับโรงเรียนท้องถิ่นในการวางตัวครูฝึกสอน
๓. มหาวิทยาลัยควรจัดโปรแกรมการฝึกอบรมอาจารย์พี่เลี้ยงโดยคำนึงถึงแผนงาน เป้าหมายและปรัชญาของโปรแกรมการเตรียมครู

^๑Charoon Koonmee, "A Comparative Study of the Competencies of Prospective Secondary School Studies Teachers in the United State and Thailand," Dissertation Abstracts International, 38 (November 1977) 2686 A.

๔. โรงเรียนท้องถิ่นควรจัดโปรแกรมให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น ๆ และควรเน้นหลักสูตร ตลอดจนเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

๕. มหาวิทยาลัย และโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้มีประสบการณ์ทางการศึกษาเพิ่มเติม^๑

ปี ค.ศ. ๑๙๗๕ จอห์น เวอร์นอน อาวิลลา (John Vernon Avila) ได้ทำการวิจัยแบบทดลองเรื่อง "The Effects of Selected Teaching Competencies on Secondary Student Achievement" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตัดสินว่าสมรรถภาพในการสอนที่คัดเลือกแล้ว เมื่อนำมาใช้กับชั้นเรียนจะเพิ่มพูนการเรียนรู้ให้นักเรียนหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. กำหนดสมรรถภาพในการสอน
๒. วางรูปการวิจัยโดยแบ่งตัวอย่างประชากร คือครู และนักเรียนซึ่งเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
๓. โปรแกรมที่ได้จัดขึ้น ถูกนำมาใช้ฝึกอบรมครูในกลุ่มทดลอง เพื่อให้สามารถใช้สมรรถภาพในการสอนที่ได้คัดเลือกแล้ว
๔. วิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการใช้เทปบันทึกภาพ (video tapes) ถูกนำมาใช้เพื่อประเมินว่าครูในกลุ่มทดลองได้ใช้สมรรถภาพการสอนที่ได้คัดเลือกแล้วให้เป็นประโยชน์มากกว่าครูในกลุ่มควบคุมหรือไม่
๕. มีการสอนศัพท์โดยครูทั้ง ๒ กลุ่มโดยจำกัดเวลาในช่วงวันที่กำหนดได้
๖. นักเรียนได้รับการทดสอบก่อนและหลังเรียน และได้รับการทดสอบอีกครั้งโดยไม่ได้มีการสอน

^๑ Marta Vines Henderson, "Teaching Competencies and the Social Studies Cooperating Teacher," Dissertation Abstracts International, 39 (December 1978) 3524 A.

๗. ข้อมูลจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยหาความแปรปรวนรวม

ผลการวิจัยพบว่า

๑. จากโปรแกรมที่ได้จัดขึ้น ครูจะถูกฝึกให้มีสมรรถภาพในการสอนในชั้นเรียน

๒. นักเรียนในกลุ่มทดลองจะทำข้อทดสอบได้ตามเกณฑ์ที่กว่านักเรียน ในกลุ่มควบคุม

๓. นักเรียนในกลุ่มทดลองจะจดจำเนื้อหาวิชาได้ดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

๔. นักเรียนในกลุ่มทดลองจะเรียนรู้ได้มากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ๓ ระดับ คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำมาใช้

๕. ไม่มีความแตกต่างในการเรียนรู้คำศัพท์ในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสังคมศึกษา

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า

๑. สมรรถภาพในการสอนที่ได้รับการคัดเลือก และทดสอบแล้วควรจบรวมเป็นโครงการเพื่อใช้กับครูในท้องถิ่น

๒. สถาบันฝึกหัดครูควรฝึกครูให้มีสมรรถภาพในการสอนให้มาก

๓. ควรจะมีการสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการสอนอย่างน้อยที่สุดทุก ๆ ๕ ปี

๔. ควรจะมีการค้นคว้าวิชาการสอนใหม่ ๆ เพื่อจะเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

๕. การประเมินคุณภาพของครูควรจะมีพื้นฐานอยู่ที่การนำเอาวิธีการสอนมาใช้ประโยชน์ได้เหมาะสม

๖. การจ้างครูในท้องถิ่น ควรจะขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการประยุกต์วิธีการสอนมาใช้

๗. นักเรียนฝึกหัดครู ควรจะไปสังเกตครูที่มีสมรรถภาพในการสอนในชั้นเรียน

๘. การออกไปรับรองการสำเร็จการศึกษา ของสถาบันผลิตครู ควรจะใช้ เกณฑ์สมรรถภาพของครูกว

๙. การจะมีทุนของประเทศ รัฐ ท้องถิ่น และของเอกชนให้มากเพื่อที่จะคน กว่าหาวิธีการสอนที่มีสมรรถภาพ จะได้เป็นการพัฒนา และสนับสนุนสถาบันผลิตครู และผู้ บริหารโรงเรียนในการนำความรู้นี้มาใช้ และประเมินคุณภาพของครู^๑

^๑ John Vernon Avila, "The Effects of Selected Teaching Competencies on Secondary Student Achievement" Dissertation Abstracts 39 (May 1979) 6493 A.